

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน
ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน
พ.ศ. 2552 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

เพื่อการยกย่องและเชิดชูเกียรติแก่ผู้ทรงภูมิปัญญาด้านการเกษตรสาขาต่าง ๆ ซึ่งเป็น
ผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ สมควรเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ให้ได้รับการดูแล
ด้านสวัสดิการและสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และความสามารถสู่สังคม ดังนั้น
อาศัยตามความข้อ 9 และข้อ 16 แห่งระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการส่งเสริม
และการจัดสวัสดิการสำหรับปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน พ.ศ. 2551 คณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์
เกษตรของแผ่นดิน จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินดังนี้

1. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

1.1. คุณสมบัติทั่วไป

- 1) มีสัญชาติไทย
- 2) ไม่เคยมีความประพฤติเสื่อมเสีย
- 3) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และผลงานเกี่ยวกับด้าน
การเกษตรอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม
- 4) เป็นผู้ที่มีประวัติและวิถีชีวิตที่มีคุณธรรมมีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล
- 5) เป็นแบบอย่างด้านการประพฤติปฏิบัติอยู่ในหลักศาสนา และครรลอง
แห่งวัฒนธรรมไทย
- 6) เป็นผู้ที่มีจิตใจและการประพฤติที่แสดงถึงการอุทิศตน เวลา ความรู้
และความสามารถ และประสบการณ์ต่อเกษตรกร แวดวงการเกษตรในชุมชน หน่วยงานราชการ
และประชาชนทั่วไป

1.2. คุณสมบัติเฉพาะสาขา จะต้องเป็นผู้ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
มาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำแนกเป็น 4 สาขา ประกอบด้วย

1) ปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย

ก. เป็นผู้สร้างสรรค์องค์ความรู้ ประสบการณ์ ผลงานภาคการเกษตร
และที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเป็นที่ประจักษ์ และได้รับการยอมรับ

ข. นำองค์ความรู้ ประสบการณ์ ผลงาน ไปเผยแพร่ สื่อสาร ขยายผล
จนเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อภาคการเกษตรไทยอย่างโดดเด่นระดับประเทศ

2) ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง

ก. เป็นเกษตรกรที่มีภูมิปัญญา สามารถสร้างสรรค์และพัฒนา
เป็นต้นแบบรูปธรรมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตรเป็นที่ประจักษ์ได้รับการยอมรับ

ข. นำภูมิปัญญาไปเผยแพร่ สื่อสาร ขยายผลจนเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง
ต่อภาคการเกษตรไทย อย่างโดดเด่นระดับประเทศ

3) ปราชญ์เกษตรดีเด่น

ก. เป็นเกษตรกรที่มีความเชี่ยวชาญ และสร้างสรรค์พัฒนาผลงาน
การเกษตร นวัตกรรมเกษตร และเทคโนโลยีการเกษตร ในสาขาพืช สัตว์ ประมง อันเป็นประโยชน์
ต่อสังคมอย่างยิ่งเป็นที่ประจักษ์ได้รับการยอมรับ

ข. นำผลงาน นวัตกรรม และเทคโนโลยีการเกษตร ไปเผยแพร่ สื่อสาร
ขยายผล จนเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อภาคการเกษตรไทยอย่างโดดเด่นระดับประเทศ

4) ปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย

ก. เป็นผู้นำชุมชนและเครือข่ายที่มีผลงานสร้างสรรค์ พัฒนาสังคม
การเกษตร ทั้งระดับสังคมและเครือข่ายเป็นที่ประจักษ์ได้รับการยอมรับ

ข. นำไปเผยแพร่ สื่อสาร ขยายผล จนเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อภาค
การเกษตรไทยอย่างโดดเด่นระดับประเทศ

2.¹ การดำเนินการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์
ต่อไปนี้

2.1 ให้ประธานกรรมการฯ แต่งตั้งคณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน
ระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาสรรหาบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเพื่อเชิดชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตร
ของแผ่นดินในแต่ละจังหวัด

2.2 ให้คณะกรรมการสรรหาฯ ดำเนินการคัดเลือกปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน
โดยพิจารณาจากข้อมูลการลงตรวจเยี่ยมพื้นที่ รวมทั้งข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลบุคคลผู้เข้ารับการสรรหา
และหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเพื่อเชิดชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตรของ
แผ่นดิน ที่คณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัดเสนอชื่อมาทุกจังหวัด ตามข้อ 2.1 แล้ว
สรรหาให้เหลือเพียงสาขาละ 3 คน เพื่อนำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน
พิจารณา

2.3 ให้คณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดินคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคล
เพื่อเชิดชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน โดยพิจารณาจากบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาฯ
ได้ตามข้อ 2.2 สาขาละ 1 คน รวม 4 คน ต่อ 1 ปี”

¹ ข้อ 2 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552

3.² กระบวนการสรรหา

3.1 ให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำสื่อและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่องการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเขตชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ทางสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และสื่ออื่นๆ พร้อมทั้งแจกจ่ายให้คณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร นำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในเขตพื้นที่ของตนเอง ทั้งนี้ให้ดำเนินการก่อนการสรรหาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 เดือน

3.2 การได้มาซึ่งบุคคลเพื่อเข้ารับการสรรหา มีวิธีดังต่อไปนี้

1) คณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร ประกาศสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งเขตชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินเป็นการทั่วไป โดยให้ผู้สนใจเข้ารับการสรรหาสามารถยื่นแบบบันทึกข้อมูลบุคคลเสนอเข้ารับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสาขาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

2) คณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร สามารถพิจารณาเสนอชื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่มีผลงานโดดเด่นสมควรเขตชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน โดยให้จัดทำแบบบันทึกข้อมูลบุคคลเสนอเข้ารับการสรรหา เพื่อแต่งตั้งเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสาขาต่าง ๆ

3) ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรอิสระ หน่วยงานอื่นของรัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน สามารถพิจารณาเสนอชื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่มีผลงานโดดเด่นสมควรเขตชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน โดยให้จัดทำแบบบันทึกข้อมูลบุคคลเสนอเข้ารับการสรรหา เพื่อแต่งตั้งเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสาขาต่าง ๆ และจัดส่งข้อมูลให้กับคณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร ในท้องที่ที่บุคคลผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่

3.3 ให้คณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร พิจารณาตรวจสอบประวัติและผลงานของบุคคลผู้เข้ารับการสรรหาเพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน โดยคัดเลือกให้เหลือสาขาละ 1 คน แล้วจัดส่งรายชื่อพร้อมทั้งผลการพิจารณาให้คณะอนุกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินพิจารณา

3.4 ให้คณะอนุกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน จากรายชื่อและข้อมูลที่คณะทำงานสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัดและกรุงเทพมหานคร จัดส่งตามข้อ 3.3 รวมทั้งให้ทำการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ในพื้นที่ของผู้ที่รับการสรรหาประกอบด้วย โดยให้คัดเลือกบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกตามข้อ 3.3 แต่ละสาขาไว้สาขาละไม่เกิน 3 คน พร้อมทั้งจัดทำวีดิทัศน์แสดงประวัติ

² ข้อ 3 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

และผลงานของบุคคลที่ได้รับการคัดเลือก นำเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดินเพื่อพิจารณาแต่งตั้งให้เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

3.5 ให้คณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดินพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ตามข้อ 3.4 ให้เหลือสาขาละ 1 คน แล้วประกาศแต่งตั้งเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินต่อไป

3.6 การสรรหา ให้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินตามที่คณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดินกำหนด

4.³ หลักเกณฑ์การพิจารณาสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

4.1 สาขาปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย มีหลักเกณฑ์การพิจารณาแบ่งออกเป็น 3 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

พิจารณาจากข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เป็นผู้สร้างสรรค์องค์ความรู้ และมีคุณูปการด้านการเกษตร ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีได้รับความยอมรับจากสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และความเสียสละ

หมวดที่ 2 ผลงานที่สร้างคุณประโยชน์

พิจารณาจากผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับ สามารถสร้างประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมภาคการเกษตร และการแก้ไขปัญหา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน

หมวดที่ 3 การขยายผลงาน

พิจารณาจากความสามารถในการถ่ายทอดผลงาน การสร้างเครือข่าย และการยอมรับผลงานในระดับประเทศ

4.2 สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักเกณฑ์การพิจารณาสรรหาแบ่งออกเป็น 3 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

พิจารณาจากข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เป็นเกษตรกรผู้ปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นแบบอย่างได้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้รับการยอมรับจากสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และความเสียสละ

หมวดที่ 2 ผลงานที่สร้างคุณประโยชน์

พิจารณาจากผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับ สามารถสร้างประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมภาคการเกษตร และการแก้ไขปัญหา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน

³ ข้อ 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

หมวดที่ 3 การขยายผลงาน

พิจารณาจากความสามารถในการถ่ายทอดผลงาน การสร้างเครือข่าย และการยอมรับผลงานในระดับประเทศ

4.3 สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น มีหลักเกณฑ์การพิจารณาสรรหาแบ่งออกเป็น 3 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

พิจารณาจากข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เป็นเกษตรกรผู้เชี่ยวชาญ และสร้างสรรค์ผลงานด้านการเกษตร ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้รับความยอมรับจากสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และความเสียสละ

หมวดที่ 2 ผลงานที่สร้างคุณประโยชน์

พิจารณาจากผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับ สามารถสร้างประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมภาคการเกษตร และการแก้ไขปัญหา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน

หมวดที่ 3 การขยายผลงาน

พิจารณาจากความสามารถในการถ่ายทอดผลงาน การสร้างเครือข่าย และการยอมรับผลงานในระดับประเทศ

4.4 สาขาปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย หลักเกณฑ์การพิจารณาสรรหา แบ่งออกเป็น 3 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

พิจารณาจากข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เป็นผู้นำชุมชนและเครือข่าย ที่มีผลงานสร้างสรรค์พัฒนาสังคมการเกษตร ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้รับความยอมรับจากสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และความเสียสละ

หมวดที่ 2 ผลงานที่สร้างคุณประโยชน์

พิจารณาจากผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับ สามารถสร้างประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและสังคมภาคการเกษตร และการแก้ไขปัญหา รวมทั้งมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผลงาน

หมวดที่ 3 การขยายผลงาน

พิจารณาจากความสามารถในการถ่ายทอดผลงาน การสร้างเครือข่าย และการยอมรับผลงานในระดับประเทศ

ในการพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ตามระเบียบนี้โดยเคร่งครัด โดยการพิจารณาคัดเลือกให้ใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนน ตามที่ คณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดินกำหนด

ทั้งนี้ การพิจารณาของคณะกรรมการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัด และกรุงเทพมหานคร ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้น้ำหนักคะแนนในแต่ละประเด็นตามที่

แบบทำระเบียบนี้ โดยผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน จะต้องเป็นผู้ได้รับคะแนนคุณลักษณะส่วนบุคคลไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 และคะแนนรวมในทุกหมวดไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

5. วิธีการเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

เกษตรกรหรือบุคคลที่มีคุณสมบัติ สามารถขอรับแบบข้อมูลบุคคลเพื่อสรรหาเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ตามแบบที่กำหนด และยื่นแบบได้ที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดท้องที่ โดยจะต้องมีหลักฐานประกอบ ดังนี้

1. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
2. หลักฐานแสดงถึงเกียรติยศแห่งความดีที่ได้รับ เช่น ประกาศนียบัตร เป็นต้น
3. แผนผังที่อยู่อาศัย
4. แผนผังแปลงกิจกรรม
5. ภาพถ่ายกิจกรรม
6. ประวัติของบุตร-ธิดา โดยสังเขป
7. เอกสารหรือหลักฐานอื่น ๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา

6.⁴ สิทธิประโยชน์ของปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

ผู้ได้รับการแต่งตั้งเพื่อเชิดชูเกียรติเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน จะได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

6.1 เข้ารับพระราชทานโล่ หรือเหรียญเชิดชูเกียรติ หรือประกาศนียบัตรในงานพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดินกำหนด

6.2 รางวัล หรือสวัสดิการอื่นใด ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดินกำหนด”

ประกาศ ณ วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2552

นายจรัสธาดา กรรณสูต

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

⁴ ข้อ 6 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2552